

Adolescenții din Moldova:
cine sunt și de ce au nevoie

Rodica Comendant, dr. șt. medicale, conferențiar universitar
CIDSR, Director

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Planul prezentării

- Adolescența: definițiile
- Dezvoltarea psiho-sexuală în adolescență
- Probleme și confruntări
- Ce presupune educația pentru sănătatea sexual-reproductivă
- Ultimele date științifice despre impactul sănătății sexual-reproductive

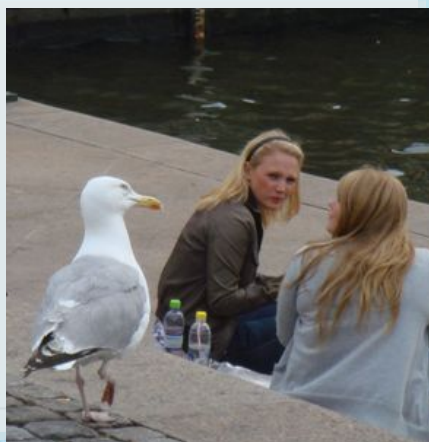

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Cine este ADOLESCENTUL?

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Situația privind sănătatea și dezvoltarea adolescenților în Republica Moldova

- Adolescenții și tinerii cu vârstă cuprinsă între 10-24 ani alcătuiesc o pătrime din populația Republicii Moldova.
- Circa jumătate din adolescenții din mediul rural trăiesc fără părinți, aceștia fiind plecați la muncă peste hotare, fapt care sporește vulnerabilitatea lor la situații de risc.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Cine sunt adolescenții

- Sunt noi, cu ceva timp în urmă
- Sunt copiii, nepoții, copiii prietenilor noștri, etc.
- Nu sunt o societate separată de noi, cineva străin, care există într-o lume separată, virtuală
- Nu sunt lângă noi ca să ne facă probleme – sunt minunați!
- Sunt aici ca să învățăm de la ei
- Sunt cei care mâine vor decide ei totul

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Cum sunt?

- Sunt curioși și adevărați cercetători
- Sunt experimentatori
- Vor să fie considerați maturi și independenți
- Vor să fie respectați, înțeleși, să nu fie mințiți
- Vor să fie iubiți și să iubească
- Vor să aibă prieteni

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Definiția adolescenței ca perioadă de vârstă:

Adolescenții deja nu mai sunt copii, dar încă nu sunt maturi....

OMS:

- Adolescența: 10-19 ani
- Persoanele tinere: 15-24 ani
- Tineret: 10-24 ani

Trecerea de la copilărie la maturitate implică:

Pubertatea - dezvoltarea fizică și sexuală intensă, etapă cu durată de câțiva ani, în decursul căreia au loc schimbări intense în organismul fetelor și băieților legate de maturizarea sexuală.

Este tranziția psihologică, mintală și socială spre identitatea de adult.

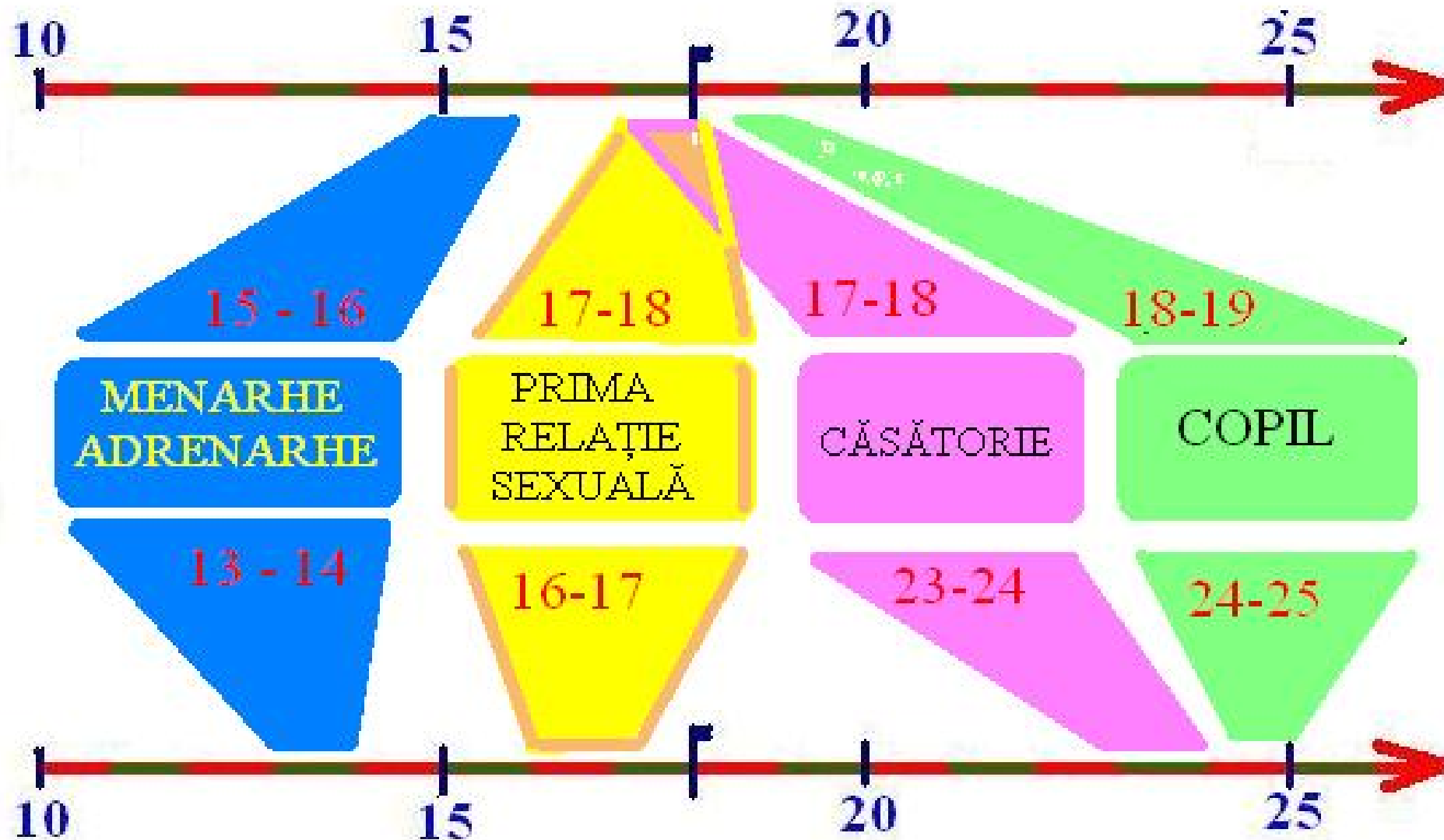
CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

sec XIX

speranța la viață ≈ 45 ani

sec XXI

speranța la viață ≈ 70 ani

CID
Centrul de Informații
în Domeniul

Impactul pubertății

1. este „**activantul**” proceselor adolescenței
2. adaptarea la noua imagine corporală
 - stângăcie fiziologică
 - oboseală
 - excitare sexuală
3. comportament explorator, căutarea senzațiilor tari

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Creierul adolescentului

- E în dezvoltare continuă...
- În adolescență un rol central îl are sistemul limbic –
- E foarte sensibil la acțiunea hormonilor sexuali
- Adolescentul nu percepe negațiile și interdicțiile
- Cortexul pre-frontal, responsabil de gândirea critică și de autoanaliză se dezvoltă mai târziu...
- Pruningul - sinapsurile (legaturile) create în adolescență sunt de durată, celelalte vor dispărea: baza deprinderilor pozitive, benefice se crează în adolescență!

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

NEVOILE VÂRSTEI ADOLESCENTINE

- ***Nevoia de cunoaștere***
- ***Nevoia de afecțiune***
- ***Nevoia de relații și de grup***
- ***Nevoia de independență și autodeterminare***
- ***Nevoia de împlinire***

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Definiții

- „**Sex**” – caracteristici biologice ce definesc oamenii, în general, ca femei sau bărbați
- **Identitățile de gen (gender)** – capacitatea persoanelor de a se recunoaște ca fiind barbat sau femeie și de a-și asuma rolurile corespunzătoare
- **Sistemul reproductiv** - sistemul de organe dintr-un organism care lucrează împreună pentru reproducere.
- „**Sexualitatea** este un aspect central al naturii umane pe tot parcursul vieții și cuprinde componente fizice, psihologice și sociale, sexul, identitățile de gen, orientarea sexuală, erotismul, plăcerea, intimitatea și **reproducerea**”. Biroul Regional OMS pentru Europa (1999/2001), p.13.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Adolescența timpurie (10–13 ani)

Debutul maturizării sexuale „Sunt normal?”

Biologică (fizică și sexuală)	Psihică (cognitivă și emoțională)	Socială (însușirea rolurilor, autonomizare, orientare profesională)
Creșterea furtunoasă a corpului (înălțime și greutate). Apariția semnelor sexuale secundare. Menarhe – în medie la 12-13ani. Poluțiile –13,5 ani	Trecerea de la gândirea concretă la cea abstractă, fantezii, egocentrism. Reducerea funcțiilor psihofiziologice și capacității de a învăța. Labilitate emoțională Îngrijorare generată de schimbările corporale.	Începe depărtarea de familie, conflictele cu părinții, crește importanța semenilor. Nevoia de intimitate. Debutul comportamentelor de risc (fumat, consum de alcool etc). Etapa timpurie de formare a conștiinței morale. Trăiește cu prezentul. Schimbarea frecventă a părerii despre viitoarea profesie.

Adolescența medie (14–16 ani)

Influența grupului “Cine sunt eu? Unde mă aflu?”

Biologică (fizică și sexuală)	Psihică (cognitivă și emoțională)	Socială (însușirea rolurilor, autonomizare, orientare profesională)
Continuă creșterea în înălțime și greutate, se formează proporțiile corporale specifice sexului, dispar disproporțiile. Maturizarea sexuală 15-17 ani.	Dezvoltarea gândirii abstracte, a aptitudinilor creative, a capacității de a prevedea consecințele. Interes față de aspectul exterior. Posibilitatea apariției depresiei, anxietății sporite. Apariția atracției sexuale.	Experimentarea rolurilor, comunicarea cu semenii. Identificarea cu semenii. Morală bazată pe respectarea interdicțiilor. Distanțarea emoțională de părinți, conflicte evidente cu părinții. Autodeterminare profesională, scopuri mai realiste pentru viitor, conștientizarea capacităților. Comportamente de risc.

Adolescența târzie (17–19 ani)

Însușirea rolurilor maturilor “Încotro mă îndrept?”

Biologică (fizică și sexuală)	Psihică (cognitivă și emoțională)	Socială (însușirea rolurilor, autonomizare, orientare profesională)
Maturitate fiziologică	Gândire logică. Autocontrol emoțional. Depășirea crizei de identitate. Orientare sexuală clarificată. Conștientizarea consecințelor propriilor acțiuni.	Emancipare de părinți. Orientare nu spre grup, dar spre persoane separate. Partenerul este ales conform preferințelor personale. Începe realizarea scopurilor de perspectivă. Maturizarea conștiinței morale.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Etape importante ale adolescenței

- **DISTANȚAREA ADOLESCENȚILOR DE PĂRINȚI** - fără „îndepărtarea adolescentului de familie” este imposibilă maturizarea, independența, asumarea responsabilității pentru propria viață.
- **PERCEPȚIA CORPORALĂ A ADOLESCENTULUI** - adolescentul suferă nu din cauza unor defecte corporale obiective, dar din cauza lipsei de aprecieri pozitive a exteriorului din partea mediului ambiant.
- **INFLUENȚA GRUPULUI DE SEMENI** – la începutul perioadei grupul constă din persoane de același sex, spre sfârșitul perioadei se formează cupluri în interiorul grupurilor mixte.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Dezvoltarea psiho-sexuală a copiilor

- toți oamenii se nasc ca ființe sexuale
- sexualitatea se dezvoltă în diferite etape ce sunt legate de dezvoltarea copilului în general, precum și de sarcinile de dezvoltare asociate
- La oameni, spre deosebire de lumea animală, sexualitatea poate implica reproducerea dar poate fi și separată de acest scop

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Etapele dezvoltării psihosexuale

etapa	1 fază	2 fază	Sarcina etapei
Platonică 9-13 ani	Adorație, vise platonice și fantezii, îndrăgostire, dorința de comunicare spirituală, dorința de a placea	Alegerea îmbracamintei atragătoare, cosmetică, sporește importanța oglinzii, semne de atenție obiectului îndrăgostirii	Fomarea deprinderilor de a face cunoștință , de a atrage atenția , de a comunica cu obiectul dragostei

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Etapele dezvoltării psihosexuale

etapa	1 fază	2 fază	Sarcina etapei
Etapa erotică 12-15 ani	Interesul față de erotică, citirea romanelor de dragoste, necesitatea în mingîeri și contacte, fantezii erotice	Plimbări în cuplu, scrisorele, întâlniri, curtare, autoatingeri și jocuri erotice. Discuțiile erotice cu semenii	Pregătirea pentru <i>trecerea armonioasă și naturală</i> către următoarea etapă

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Etapele dezvoltării psihosexuale

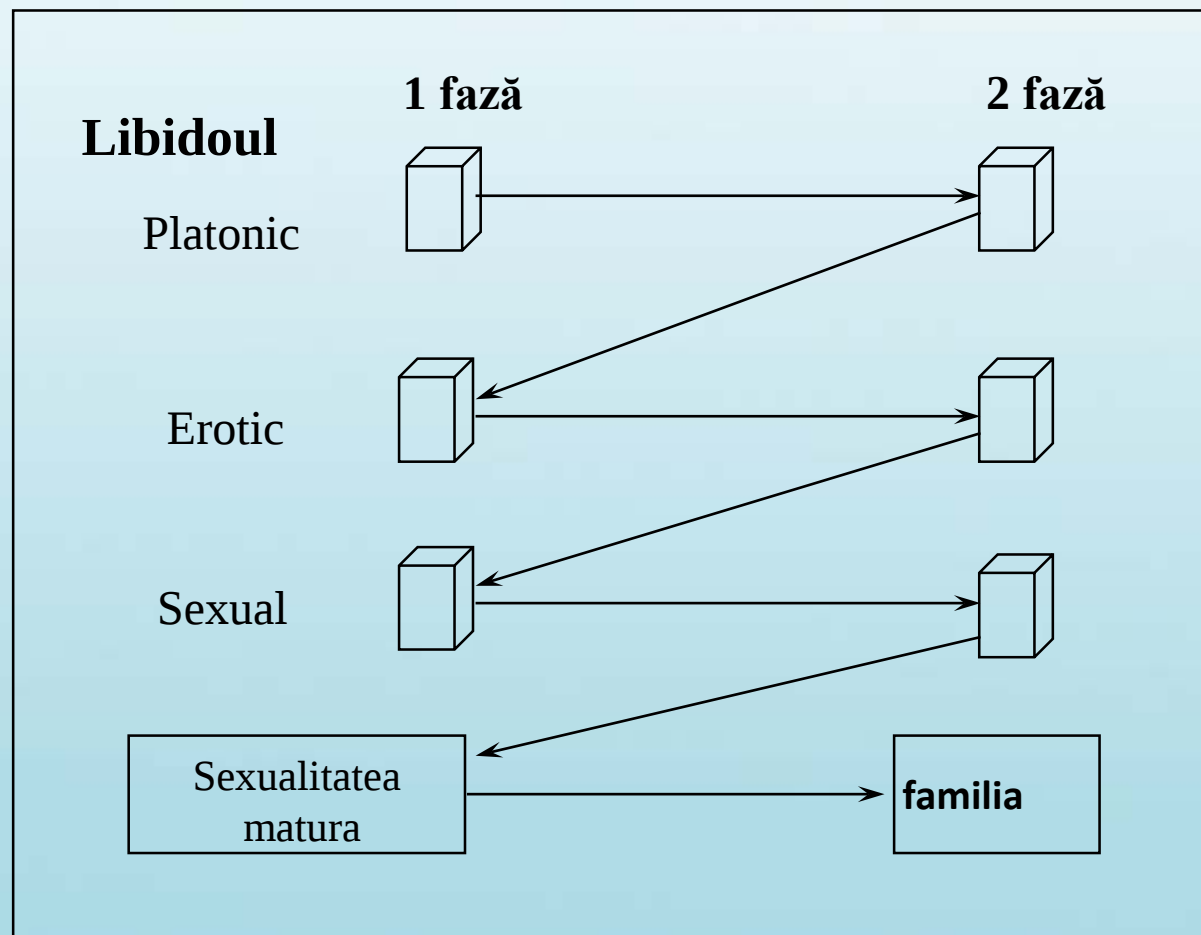
etapa	1 fază	2 fază	Sarcina etapei
Etapa sexuală 15-18 ani	Dorința de a avea contacte sexuale, fantezii sexuale	Masturbarea, sublimarea, contacte sexuale	<i>Manifestarea sexualității,</i> trezirea <i>instinctelor parentale,</i> necesitatea în <i>crearea unei familii</i>

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Legitățile dezvoltării psiho-sexuale

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Scopurile Educației pentru sănătatea Sexual-reproductivă Adolescentul învață:

- Să iubească și să primească dragostea
- Să fie mulțumit de rolul său gender
- Să-și iubească și stimeze propriul corp
- Să înțeleagă și să prețuiască miracolul apariției unei vieți noi
- Să înțeleagă și să accepte schimbările din propriul corp
- Să aibă un comportament sexual sănătos (non-riscant)
- *Să pună întrebări și să știe unde să găsească răspunsurile corecte*

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

De ce sunt importante cunoștințele în sănătatea sexuală și reproductivă pentru tineri?

- **Sexualitatea este o componentă centrală a naturii umane.**

Toți oamenii sunt născuți ca ființe sexuale și trebuie să-și formeze potențialul sexual într-un mod sau altul.

- **Educația sexual-reproductivă** contribuie la pregătirea tinerilor pentru viață, în special pentru inițierea și menținerea unor relații satisfăcătoare, precum și la dezvoltarea pozitivă a personalității.
- **Drepturile general-umane includ și drepturile sexuale și reproductive, care asigură** drepturile tuturor persoanelor, fără constrângere, discriminare și violență la viața privată, sănătate, sexualitate, educație și protecție împotriva violenței și abuzului.

CIDSR•

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Dreptul copilului la informații

- a fost recunoscut și prin **Convenția ONU cu privire la drepturile copilului**, adoptată în 1989 și ratificată, de atunci, de marea majoritate a statelor lumii, inclusiv R. Moldova
- Legislația RM asigură dreptul adolescenților la educație și servicii medicale privind sănătatea sexuală și reproductivă dar și protejează împotriva abuzului și violenței sexuale
- Legea Nr. 138 din 15.06.2012 privind sănătatea reproducerii, Articolul 6 "Sănătatea sexual-reproductivă a adolescenților"
- Fiecare persoană are dreptul să tragă la răspundere pe cei care le încalcă drepturile, inclusiv drepturile sexuale și reproductive.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Necesitatea, provocările

- creșterea ratelor cazurilor de: infectare cu HIV și alte infecții cu transmitere sexuală (ITS),
- sarcini neplanificate în rândul adolescentelor
- violență sexuală
- Exploatarea, abuzul față de copii
- “Sexualizarea” mass-media

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Situația privind sănătatea și dezvoltarea adolescenților în Republica Moldova (<http://sspt.md/index.php?pag=news&id=293&rid=274&l=ro>)

- 36% dintre adolescenți cu vârsta între 15-19 ani întrețin relații sexuale.
- Fiecare al patrulea adolescent, care întreține relații sexuale, nu folosește mijloace de contracepție. Totuși, în ultimii ani s-a înregistrat o sporire a ratei de utilizare a prezervativului: de la 47 % la 61 % (KAP, 2003 și KAP, 2012).
- Adolescenții care vorbesc cu părinții sau cu alți maturi despre sexualitate și dezvoltare, încep viața sexuală cu un an mai târziu decât semenii lor care nu au această oportunitate. (KAP, 2012)

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

În Republica Moldova:

- Rata de nașteri la adolescente este înaltă (27.9 la 1,000 fete de vârstă 15-19 ani în 2015), cu diferență mare dintre sate (35.14) și orașe (13.64).
- Fiecare al 10-lea avort este efectuat de o fată tânără cu vârstă de 15-19 ani (BNS).

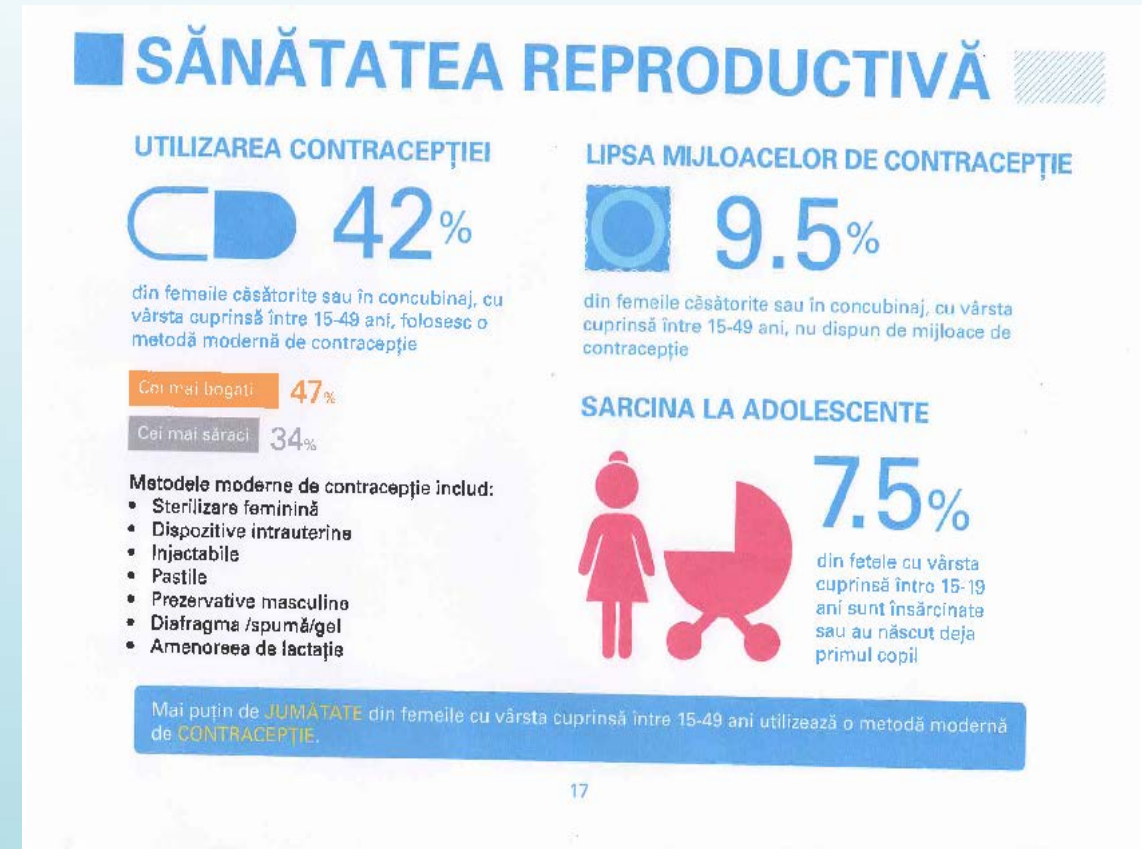

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

MICS 2012, 7,5% din fetele de 15-19 ani sunt gravide sau au născut primul copil

- Sarcina timpurie provoca probleme de sănătate pentru nou-născuți.
- Copii născuți de adolescente sunt susceptibili a fi subponderali înainte și la naștere și sunt supuși unui risc mai mare de mortalitate neonatală.
- Aceste adolescente devin deseori victime ale violenței și traficului

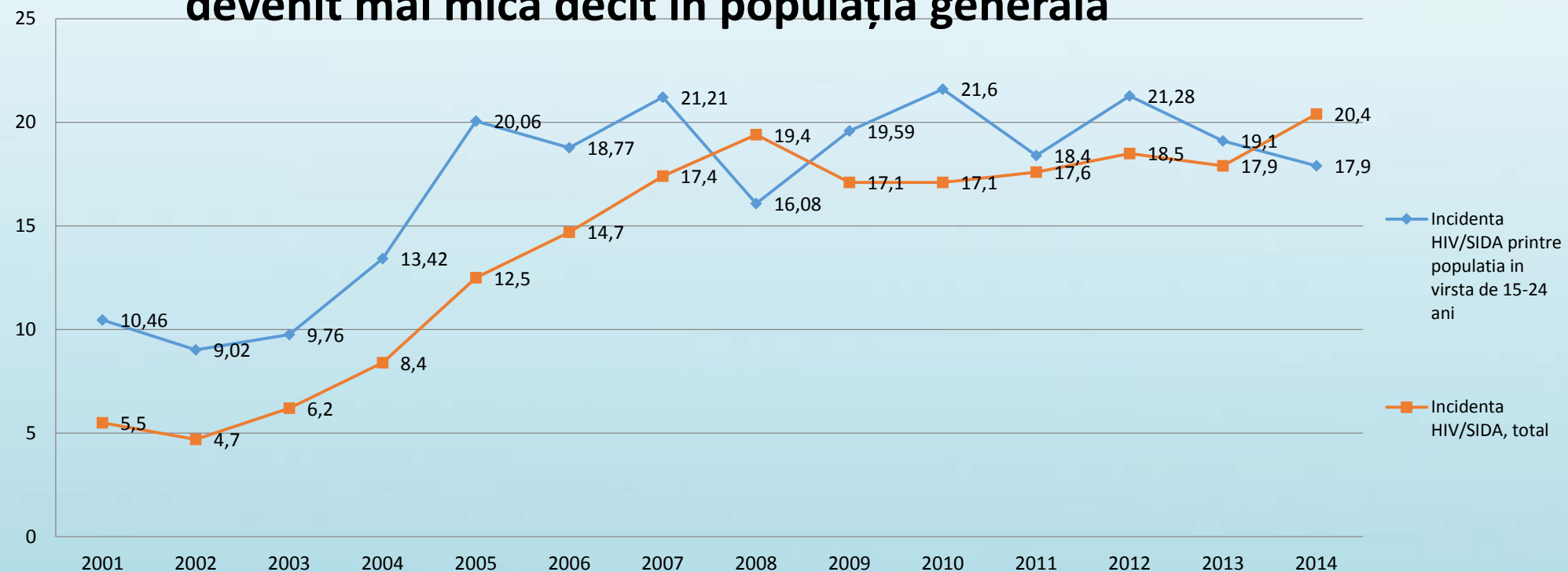

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Incidența HIV: Numai în 2014 incidența HIV printre tineri a devenit mai mică decât în populația generală

Sursa:

<http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

În Republica Moldova:

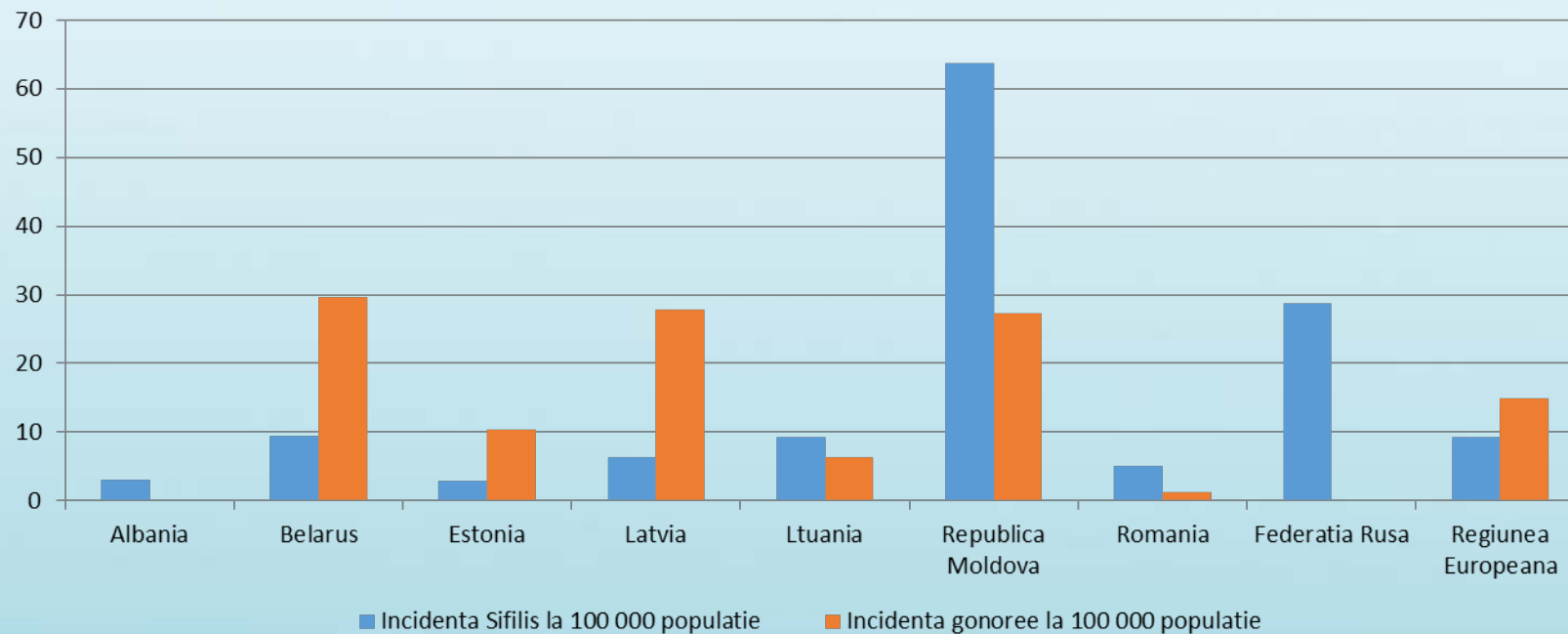
- Numai 35.7% din tinerii cu vârsta 15-24 ani posedă cunoștințe comprehensive despre HIV-SIDA, și numai 49% din tinerii sexual activi de aceeași vârstă au utilizat prezervativul în timpul ultimului său contact sexual (Studiul Cunoștințe, atitudini și practici în HIV/SIDA, 2012).
- O treime din tinerii de vârstă 15-24 ani sunt supuși violenței fizice, sexuale sau psihologice de către partenerul intim în ultimele 12 luni.
- Tinerii cred în diferite mituri cu referire la sănătatea sexuală și reproductivă.
- Sursa lor de informare este în special internetul

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Incidența Sifilis si Gonoree in unele țări, la 100 000 populatie, a.2014

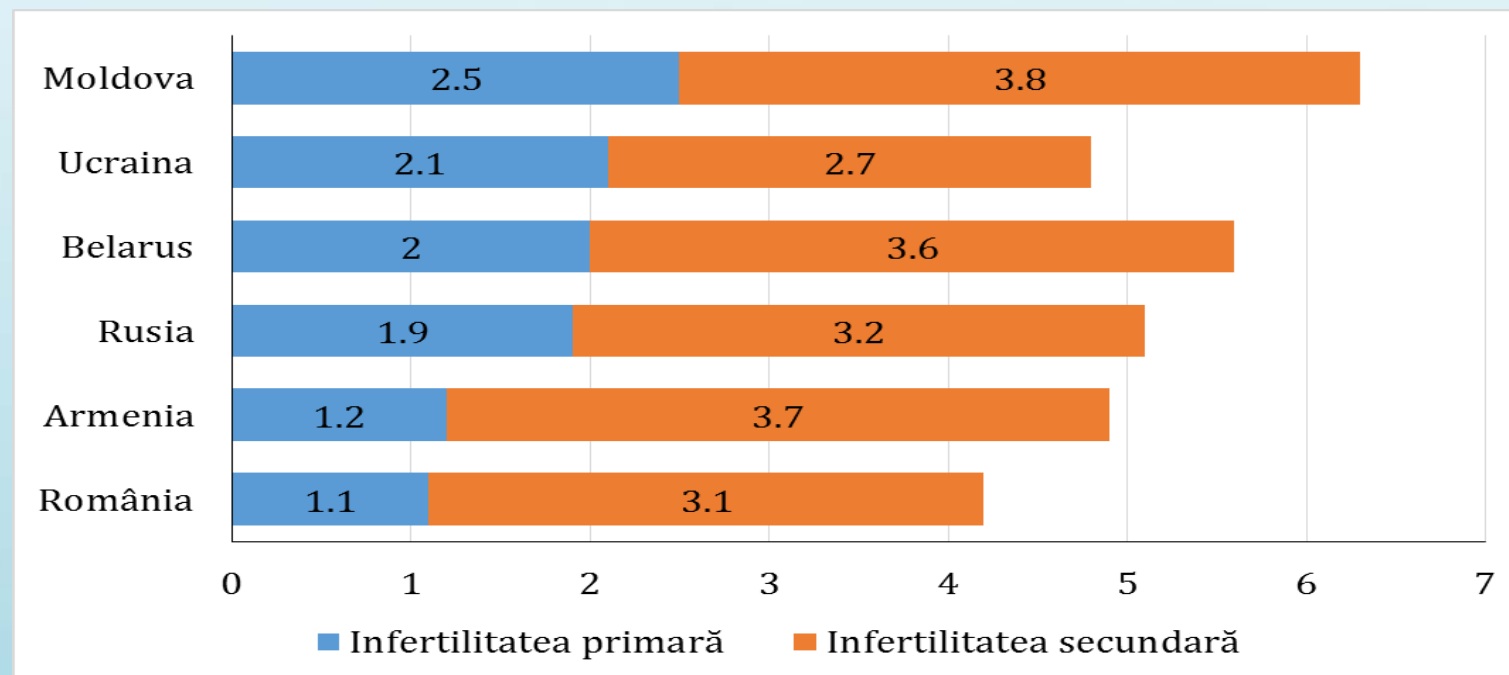

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Prevalența infertilității primare și secundare în unele țări, femeile în vârstă de 20-44 ani, estimările pentru anul 2010

Sursa: Mascarenhas M.N., Flaxman S.R., Boerma T., Vanderpoel S., Stevens G.A. (2012) National, Regional, and Global Trends in Infertility Prevalence Since 1990: A Systematic Analysis of 277 Health Surveys. PLoS Med 9(12).

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Educația pentru sănătatea sexual-reproductivă

- reprezintă o parte a unei educații generale,
- influențează dezvoltarea armonioasă a personalității copilului.
- nu doar contribuie la prevenirea consecințelor negative pe planul sexualității, ci și la îmbunătățirea calității vieții, sănătății și bunăstării.
- Astfel, contribuie la promovarea sănătății în general.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Educația pentru sănătatea sexual-reproductivă

- E bazată pe înțelegerea sexualității ca pe un domeniu al potențialului uman
- ajută copiii și tinerii să-și formeze abilități esențiale pentru a-și determina sexualitatea și relațiile la diferite etape de dezvoltare.
- ajută copii să devină mai informați și, astfel, să-și trăiască sexualitatea și relațiile de o manieră împlinită și responsabilă.
- abilitățile respective sunt esențiale pentru autoprotejarea față de potențialele riscuri.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Ce reprezintă?

- Învățarea despre aspectele cognitive, emoționale, sociale, relaționale și fizice ale sexualității.
- Începe la începutul copilăriei și progresează prin adolescență și maturitate.
- Vizează sprijinirea și protejarea dezvoltării sexuale a copiilor și tinerilor
- Sporește reziliența copiilor și tinerilor.
- educația axată pe riscurile potențiale ale sexualității, cum ar fi sarcinile neplanificate și ITS și aspecte negative sunt înspăimântătoare, nu răspunde la necesitatea tinerilor de informații și abilități și nu sunt percepute de creierul adolescentului!
- În majoritatea cazurilor, acestea pur și simplu nu sunt relevante pentru ei.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Istoric:

- În anii 1970 și 1980, multe alte țări din Europa de Vest au adoptat educația sexuală, Suedia, celelalte țări Scandinave,
- Germania educația sexuală a fost introdusă în anul 1968, în Austria în 1970.
- introducerea educației sexuale în școli a continuat primele țări fiind Franța, Marea Britanie și alte state din Europa de Vest, chiar și în Irlanda,
- în Elveția a devenit obligatorie abia după două decenii, după izbucnirea epidemiei HIV/ SIDA.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Caracteristicile unui program eficient de ES:

- **Educația pentru sănătatea sexual-reproductivă trebuie să fie adecvată vârstei**
- Are la bază teorii și practici validate științific
- Folosește resurse și metode de predare și de modelare comportamentală specifice fiecărei vârste
- Acoperă subiectele de bază și importante din programă
- Utilizează informații și concepte considerate ca fiind relevante pentru tineri
- Furnizează informații precise despre riscurile și mijloacele de evitare a actului sexual neprotejat

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Caracteristicile unui program eficient de ES:

- Include activități de învățare a unor abilități necesare dezvoltării unui stil de viață sănătos (luarea de decizii, negocierea conflictelor, rezolvarea de probleme, abilități de comunicare și de exprimare a refuzului față de avansuri)
- Include activități de informare despre impactul presiunilor grupului și a normelor culturale
- Este predat de profesori pregătiți și care cred în importanța acestei educații.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Teme generale (Standarde OMS, Europa)

- Corpul uman și dezvoltarea umană
- **Fertilitatea și reproducerea**
- **Sexualitatea**
- **Emoțiile**
- **Relațiile și stiluri de viață**
- **Sexualitatea, sănătatea și bunăstarea**
- **Sexualitatea și drepturile**
- **Factorii determinanți sociali și culturali ai sexualității**

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Standarde UNESCO

- **Relații**
- **Valori, atitudini, deprinderi**
- **Cultură, societate și drepturile omului**
- **Dezvoltarea umană**
- **Comportamentul sexual**
- **Sănătatea sexuală și reproductivă**

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Exemplu de teme de discuție (Y-peer educatorii)

- **Adolescența și particularitățile perioadei de pubertate**
- *pubertatea la băieți și pubertatea la fete*
- *regulile de igienă personală*
- **Organele sexual-reproductive**
- feminine/masculine, interne/externe?
- Care este funcția penisului, testiculelor, vaginului, uterului etc?
- **Sexualitatea și reproducerea. Fertilitatea. Planificarea familiei. Contracepția, inclusiv abstinanța**
- **Infecții cu transmitere sexuală**

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Educația pentru sănătatea sexual-reproductivă

- Amânarea raportului sexual (*abstenența sexuală*)

- ✓ Cînd?
- ✓ Cu cine?
- ✓ Unde?
- ✓ Cum?
- ✓ Consecințe?

- **SEX protejat** - pentru adolescenții sexual activi:

- prezervativul
- metoda dublă olandeză
- contracepția de urgență

- Masturbarea / Sublimare

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Variante de sublimare”

CIDSR
Centrul de Informații și Documentare
în Domeniul Sănătății Reproducibile

Exemplu: Mesaje cheie:

- Planificarea familiei ajută survenirea conceperii la momentul potrivit. Metodele de planificare a familiei se numesc metode contraceptive.
- Contracepție (din latină „împotriva conceperii”) – termenul include în sine toate măsurile luate pentru a preveni sarcina nedorită prin diferite metode de contracepție.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

De ce este important să ne planificăm familia?

- Planifică familia ta sau hotărăște singur, când ești pregătit și vrei să ai copii!
- Cel mai important compartiment în planificarea familiei ține de funcția reproductivă sau capacitatea fiecăruia dintre noi de a avea copii, de a fi sănătos sub toate aspectele legate de sistemul reproductiv.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

De a fi sau nu sexual-activ, adică abstinent, este un drept uman al fiecăruia.

Abstinența

- Abstinența nu poate fi omisă din agenda unei sesiuni de informare și educare în domeniul sănătății sexual-reproductive deoarece nu trebuie să încurajăm intimidarea acelor tineri care au decis să fie abștinenți pentru o perioadă mai mult sau mai puțin determinată. Evitarea contactelor sexuale este o metodă de evitare a posibilelor aspecte negative ale lor: infecțiile cu transmitere sexuală, sarcinile nedorite, etc. Deci putem fi abștinenți atunci când nu sântem pregătiți să avem o relație sexuală, sau când nu avem la dispoziție o metodă de contracepție, sau când crezi că relația sexuală te va expune riscului unei ITS etc.

- **Mesaje cheie:**

- Abstinența te protejează sută la sută, atât de o sarcină nedorită cât și de o infecție cu trāsmitere sexuală;
- Nu se referă doar la abștinerea de la primul contact sexual, la ea se poate recurge oricând;
- Abstinența poate fi practicăată oricând și de oricine.
- **Dacă ai decis să ai relații sexuale, condiția obligatorie este utilizarea contracepției.**

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Condițiile de planificare a familiei și a vieții sexuale:

- Simți că ești pregătit atât fizic cât și moral, când această decizie este reciprocă și se bazează pe iubire, respect și responsabilitate față de sine și față de partener;
- Ești pregătit din punct de vedere fizic: corpul tău a ajuns la maturitate;
- Ești pregătit din punct de vedere moral: ești informat cu privire la aspectele pozitive dar și posibilele consecințe (inclusiv sarcina); ai discutat cu unul dintre părinți, un medic, etc.
- Ai un partener sigur, fidel, ai discutat despre metodele de contracepție care vi se potrivesc. Știi exact ce metoda de contracepție vei folosi la primul contact sexual.

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>

Ce zice știința?

- Potrivit rezultatelor cercetărilor, frica legată de faptul că educația pentru sănătatea sexual-reproductivă ar putea determina tinerii să înceapă activitatea sexuală mai devreme sau să aibă mai multe contacte sexuale este nefondată.
- În prezentarea rezultatelor cercetării incluse în UNESCO (2009a) (Vol. 1, p.13-17) se indică clar că, potrivit majorității studiilor, educația sexuală tinde să amâne inițierea relațiilor sexuale, să reducă frecvența contactelor sexuale și numărul partenerilor sexuali, precum și să îmbunătățească comportamentul sexual preventiv

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Publicația din 2018 “Sexuality Education in Europe and Central Asia, State of the Art and Recent Developments, An Overview of 25 Countries”

“...În țările în care programele de educație sexuală comprehensivă sunt pe deplin introduse, tinerii consideră școala drept o sursă importantă de informare despre sexualitate...”

- În țările în care educația pentru sănătatea sexual-reproductivă nu este predată în școli
- Unul din 5 adolescenți de 15 ani a întreținut relații sexuale
- Utilizarea metodelor moderne de contracepție de către tinerii sexual activi este joasă.
- Rata sarcinilor la adolescente este înaltă: cea mai mică rată este în Elveția, 3 la 1000 fete de 15 – 19 ani și cea mai mare - 39 la 1000- în Kyrgyzstan

CIDSR

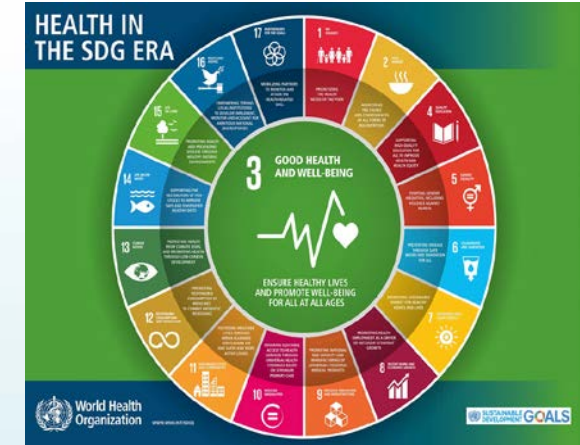
Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

Politicele în Republica Moldova

ODD 3: ținte naționale

- Ținta 3.1 Până în 2030, reducerea ratei mortalității materne la mai puțin de 13,3 cazuri la 100.000 de născuți-vii;
- 3.2 Până în 2030, eliminarea deceselor care pot fi prevenite pentru nou-născuți și copii până la 5 ani, reducerea mortalității neonatale la 6 decese la 1.000 nou născuți-vii și a copiilor până la 5 ani la 10 la 1.000 nou-născuți-vii;
- 3.3 Până în 2030, reducerea transmiterii HIV și a infecțiilor cu transmitere sexuală, în special în populațiile cheie, precum și a mortalității asociate cu HIV;
- 3.7 Până în 2030, **asigurarea accesului universal** la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv **pentru planificarea familiei, informare și educație**.
- **Educația obligatorie în domeniul sănătății** (inclusiv sexuale) în școli, este inclusă în ținta 3.7.

Moldova 2030, Strategia Națională de Dezvoltare, Prioritatea 5, Asigurarea dreptului fundamental la cea mai bună stare de sănătate fizică și mintală

Factorii cauzali

- *Comportamentali*: ...insuficiența orelor de informare și educare a copiilor și tinerilor din instituțiile de învățământ...

Acțiuni prioritare:

- ...Asigurarea accesului universal la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei, informare și educare. Aceasta depinde de **accesibilitatea și calitatea educației pentru sănătate în școli** și serviciile prestate, nu doar de instituțiile de sănătate din sectorul public...

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

70 la sută din decesele premature ale adulților sunt cauzate de comportamente riscante inițiate în perioada adolescenței (OMS)

- Cele mai mari probleme cu care se confruntă adolescenții și tinerii din țara noastră sunt infecțiile cu transmitere sexuală, sarcina precoce, consumul de substanțe (alcool, tutun, droguri), probleme de sănătate mentală și suicidul.
 - Fiecare al 11-lea adolescent (10-19 ani) a spus că fumează,
 - 72% - au folosit alcool, 11% - li s-au oferit droguri 3% - au utilizat droguri. (KAP, 2012)
- Rata cazurilor de suicid a sporit cu 40% din 2007 până în 2011,
- numărul de cazuri de suicid este de 10 ori mai mare în rândul băieților.
- Jumătate din adolescenți spun că știu despre unii colegi care au suferit de violență fizică.

De ce au nevoie adolescenții din Moldova azi?
ca adulții de mâine să fie sănătoși și fericiți

Va mulțumesc!

CIDSR

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății Reproductive

<https://www.cidsr.md>